

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 16Co/132/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1217217575
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Mario Dubaň
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2018:1217217575.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Maria Dubaňa a sudcov JUDr. Romana Majerského a JUDr. Ivany Štíftovej v sporovej veci žalobkyne: O.. J. U., F.. XX.X.XXXX, C. XXXXX/XH, T., zastúpenej advokátkou JUDr. Ľubicou Sopkovou, Pribinova 3, Bratislava, proti žalovanému: O.. R. U., F.. XX.X.XXXX, C. XXXXX/XH, T., o zaplatenie 517,66 eura s prísl., na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II č.k. 52C/58/2017-64, zo dňa 28.2.2018, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdzuje.
- II. Žalovanému p r i z n á v a proti žalobkyni plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie konanie v časti zaplatenia istiny 0,22 eura s príslušenstvom a v časti úrokov z omeškania zo sumy 23,53 eura vo výške 0,1 eura zastavil, žalobu zamietol a rozhodol, že žalovaný má voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení uviedol, že žalobou podanou na súde dňa 18.9.2017 sa žalobkyňa domáhala, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie 517,66 eura s prísl. titulom nezaplatených prídavkov na dieťa.

2. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 C.s.p.), súdu prvej inštancie z rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ÚPSVaR“) Bratislava zo dňa 18.1.2016, sp. zn. BA2/OHNN/ŠSD BA/II/SOC/2016/105215-0001 vyplynulo, že správny orgán vo veci žiadosti žalobkyne o vyplácanie prídavkov na dieťa konanie zastavil a z rozhodnutia ÚPSVaR Bratislava zo dňa 7.4.2016, sp. zn. UPS/US1/SSVOPHNSSD1/SOC/2016/3734 DM zistil, že správny orgán rozhodol vo veci odvolania žalobkyne voči rozhodnutiu zo dňa 18.1.2018, pričom žalobkyňa bola poučená o možnosti dať preskúmať predmetné rozhodnutie súdom. Uviedol, že uznesením Okresného súdu Senica sp. zn. 6P/37/2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Cop/113/2017, bolo maloleté dieťa na základe neodkladného opatrenia zverené žalobkyni s tým, že rozhodnutím Okresného súdu Senica sp. zn. 1P/63/2016 bolo maloleté dieťaťa na čas do rozvodu manželstva zverené žalobkyni a určená vyživovacia povinnosť žalovanému. Súd prvej inštancie ďalej dokazovaním zistil, že žalovaný z bankového účtu vykonal platby žalobkyni, pričom za obdobie mesiacov 9, 10 a 11 roku 2017 sú platby vo výške 23,52 eura označené ako prídavky.

3. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané a medzi stranami ani nebolo sporné, že žalovaný poberal prídavky na dieťa na základe právoplatného rozhodnutia ÚPSVaR, t.j. oprávnené. Žalobkyňa v spore nepreukázala svoju aktívnu vecnú legitimitáciu na podanie žaloby na ňou uvedenom skutkovom základe (vyplatenie prídavkov na dieťa) voči žalovanému v občianskoprávnom konaní ani pasívnu vecnú legitimitáciu žalovaného vyplývajúcu jej z hmotného práva vo vzťahu k uplatňovanému nároku na zaplatenie 517,66 eura s prísl. Mal za to, že žalovaný sa na úkor žalobkyne

ani bezdôvodne neobohatila, pričom mal za irelevantné aj rozhodnutie súdu o určení výživného, čo je svojou povahou úplne odlišný nárok vyplývajúci zo Zákona o rodine, o ktorom rozhoduje súd, nakoľko prídavky na dieťa sú sociálnou dávkou o ktorej priznaní, odňatí, príp. vrátení rozhoduje príslušný orgán v správnom konaní. Pre úplnosť uviedol, že žalovaný poberá prídavok na dieťa na základe postupu a rozhodnutia príslušného orgánu, čo aj prípadne nesprávneho. Žalovaná, ktorá s postupom alebo rozhodnutím v správnom konaní nesúhlasila, podala na príslušný orgán žiadosť o zmenu v osobe, ktorej sa vypláca prídavok na dieťa, ktoré konanie orgán verejnej správy v správnom konaní zastavil a ak žalobkyňa s týmto rozhodnutím nesúhlasila, mala možnosť dať rozhodnutie preskúmať súdom, o čom bola aj poučená v rozhodnutiach vydaných v správnom konaní podľa zákona č. 600/2003 Z.z.

4. Na uvedenom základe, keďže žalobkyňa nepreukázala svoju aktívnu vecnú legitímáciu a žalovaný nie je v spore pasívne vecne legitimovaný, súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú v zmysle § 451 ods. 1, ods. 2 a § 489 Občianskeho zákonníka zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovanému, ktorý bol v konaní úspešný v celom rozsahu, priznal voči žalobkyni nárok na plnú náhradu trov konania.

5. Proti zamietajúcej časti rozsudku a v časti náhrady trov konania podala žalobkyňa odvolanie a žiadala rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmeniť a žalobe vyhovieť. Súdu prvej inštancie vyčítala, že dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a je nepreskúmateľné. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jej odvolania (§ 393 ods. 2 C.s.p.) možno konštatovať, že v ňom namietala nesprávnosť záveru súdu prvej inštancie o nedostatku jej aktívnej legitímácie a nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného v spore, keď s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 135/2010 konštatovala, že rozhodnutím ÚPSVR Bratislava, Odbor sociálnych vecí a rodiny, Oddelenie hmotnej núdze, náhradného výživného a štátnych sociálnych dávok, sa s účinnosťou od septembra 2005 začal žalovanému vyplácať prídavok na spoločného syna E. s tým, že rozsudkom Okresného súdu Senica č.k. 1P/63/2016-413, zo dňa 7.9.2017 bola žalovanému uložená na čas do rozvodu manželstva povinnosť prispievať na jeho výživu mesačne sumou 400 eur k rukám matky, pričom z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že platby výživného v prospech účtu žalobkyne započítal žalovanému ako platby výživného. Žalobkyňa ďalej v odvolaní uviedla, že žalovaný k úhradám od septembra 2015 do septembra 2017 uvádzal účel platby ako výživné s pridaním skratky príslušného roku a mesiaca, z čoho jednoznačne vyplýva, že účelom platieb bola úhrada vyživovacej povinnosti voči maloletému a vôľu žalovaného započítať predmetné platby za účelom splnenia vyživovacej povinnosti, pričom rovnaký spôsob započítania platieb použil aj Okresný súd Senica v rozsudku č.k. 1P/63/2016-413, zo dňa 7.9.2017 a preto je neprípustné, aby tieto platby boli započítané ako platby prídavkov na dieťa. Poukázala na skutočnosť, že až posledné dve platby realizované 12.9.2017 a 28.9.2017 sú označené ako „prídavky 201707“, „prídavky 201708“ a „prídavky 201709“, z čoho možno nepochybne vyvodiť záver, že až tieto platby vyjadrujú jednoznačný a nezameniteľný úmysel žalovaného poskytnúť ich žalobkyni ako obdržané platby prídavkov na dieťa určené štátom adresne pre maloleté dieťa za obdobie mesiacov júl, august a september roku 2017. Bola názoru, že v období od septembra 2015 do júna 2017 mal žalovaný jednoznačne povinnosť poskytovať žalobkyni aj prídavok na maloleté dieťa ako štátnu sociálnu dávku, ktorou štát prispieva na výchovu a výživu nezaopatreného dieťaťa oprávnenej osobe, ktorou podľa § 7 ods. 1 písm. a) zákona č. 600/2003 Z.z. je osoba, ktorá sa stará o nezaopatrené dieťa, keď ozrejmla, že z viacerých dlhov dlžníka zaniká plnením ten, o ktorom dlžník prejaví pri plnení úmysel ho splniť. Vytkla súdu prvej inštancie, že napriek skutočnosti, že mal dostatočne preukázané, na ktoré plnenie boli jednotlivé úhrady žalobkyni zo strany žalovaného poskytnuté, dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia a je nepreskúmateľný.

6. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť s tým, že odvolacie námietky žalobkyne sú neopodstatnené. Žalobkyňa sa opakovane odvoláva na konanie vedené na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 1P/63/2016, ktoré nie je právoplatne skončené, pričom z konania vedeného pod sp. zn. 27P/158/2015 mu vyplynulo, že úmyslom žalobkyne v aktuálnom konaní je po tom, čo zobrala 48.000 eur, dostať sa k ďalším peniazom, avšak podstatné sú rozhodnutia ÚPSVaR zo dňa 18.1.2016 a 7.4.2016.

7. Žalobkyňa vo svojom stanovisku k vyjadreniu žalovaného zotrvala na dôvodoch svojho odvolania a doplnila, že suma 48.000 eur bola jej výlučným vlastníctvom, a preto nepatrí do bezpodielového

spoluvlastníctva, pričom sama dlhodobo platí splátky hypotéky 518 eur mesačne a domáha sa sumy 517,66 eur, ktorá jej bez akýchkoľvek pochybností patrí. Uviedla, že všetky finančné prostriedky, ktoré dostáva v súvislosti so starostlivosťou o maloletého sú v celom rozsahu použité na jeho výživu, ošatenie, zdravotnú starostlivosť a ostatné vzniknuté náklady, preto sú tvrdenia žalovaného účelové klamstvá, ktorými sa jej snaží uškodiť.

8. Žalovaný v duplike na stanovisko žalobkyne odkázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 2P/58/2016, ktorý sa s tvrdeniami žalobkyne už vysporiadal; za podstatné považoval rozhodnutia ÚPSVaR Bratislava zo dňa 18.1.2016 a 7.4.2016 ako miestne príslušného a zodpovedného úradu.

9. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ďalej len „C.s.p.“) preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolanie žalobkyne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario C.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je v napadnutej časti vecne správny (§ 387 ods. 1 C.s.p.). Rozsudok verejne vyhlásil 31.10.2018 (§ 219 ods. 3 C.s.p.).

10. Pretože odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 C.s.p.).

11. Na ďalšie zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd uvádza, že prídavok na dieťa v zmysle § 1 ods. 2 zákona č. 600/2003 Z.z. o prídavku na dieťa je štátna sociálna dávka, ktorou štát prispieva oprávnenej osobe na výchovu a výživu nezaopatreného dieťaťa s tým, že o nároku na prídavok na dieťa rozhoduje ÚPSVaR v rámci správneho konania podľa zákona č. 71/1967 Zb., u ktorého bol nárok oprávnenou osobou uplatnený a o priznaní prídavku na dieťa sa nevydáva písomné rozhodnutie (písomné rozhodnutie v konaní o prídavku je ÚPSVaR povinný vydať v prípade zamietnutia žiadosti o prídavok pre nesplnenie zákonných podmienok oprávnenou osobou, zastavenia a obnovenia výplaty prídavku, zníženia, odňatia alebo vrátenia prídavku).

12. Z uvedeného možno dovodiť, že sa jedná o vzťah medzi štátom a oprávnenou osobou, ktorej štát prispieva na výchovu a výživu nezaopatreného dieťaťa. Právomoc rozhodovať o tom, kto je oprávnenou osobou na poberanie prídavku na dieťa, nepatrí do právomoci súdu; ide o oblasť verejného práva a rozhodovaciu právomoc tu majú orgány sociálneho zabezpečenia. Možnosť oprávnenej osoby domáhať sa súdnou cestou vrátenia (vydania) eventuálne neoprávnene prijatých štátnych sociálnych dávok od druhého rodiča v občianskoprávnom konaní zákon neuvádza. Nepatrí preto do predmetu dokazovania v civilnom sporovom konaní, či je žalovaný oprávnenou osobou na poberanie prídavku na dieťa a či postupom žalovaného nedochádza k použitiu štátnej sociálnej dávky v rozpore s účelom jej poskytnutia, ktorým je zabezpečenie potrieb nezaopatreného dieťaťa. Tieto okolnosti patria do rozhodovacej právomoci príslušných orgánov sociálneho zabezpečenia.

13. Nárok na vrátenie prídavku vyplateného neprávom má iba platiteľ (štát) voči oprávnenej osobe, ktorá svojím konaním spôsobila, že platiteľ jej prídavok vyplatil neprávom (§ 13 zákona č. 600/2003 Z.z.). Žalobkyni zákon takýto nárok (subjektívne právo) nepriznáva; podľa zákona nemá právny titul na vyplatenie detských prídavkov od žalovaného a žalovaný voči žalobkyni nie je nositeľom takejto povinnosti.

14. Odvolací súd sa preto nestotožnil s námietkou žalobkyne, že žalovaný mal v období od septembra 2015 do júna 2017 povinnosť platiť nielen výživné na maloletého syna, ale aj prídavok na dieťa v zmysle § 7 ods. 1 písm. a) zákona č. 600/2003 Z.z. argumentujúc tým, že ona zabezpečovala osobnú starostlivosť o nezaopatrené dieťa; zo skutkových zistení vyplývajúcich z obsahu spisu je zrejmé, že prídavok na dieťa bol v danom období žalovanému vyplácaný na základe rozhodnutia príslušného orgánu sociálneho zabezpečenia ako oprávnenej osobe, pre ktorý dôvod bolo aj konanie vo veci žiadosti žalobkyne o prídavok na dieťa zo dňa 4.11.2015 rozhodnutím ÚPSVaR Bratislava zo dňa 18.1.2016 v spojení s rozhodnutím Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny zo dňa 7.4.2016 podľa § 30 ods. 1 písm. i) zákona č. 71/1967 Zb. zastavené, t.j. z dôvodu, že v tej istej veci sa právoplatne rozhodlo a skutkový stav sa podstatne nezmenil.

15. Na to, aby sa niekto stal stranou v spore, netreba, aby bol účastníkom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorý v spore ide; stačí, ak podá žalobu (v takom prípade sa stáva žalobcom) alebo aby bola proti nemu

podaná žaloba (v takom prípade sa stáva žalovaným). Či však bude žalobca v spore úspešný, závisí od toho, či je účastníkom hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého vyvodzuje žalobou uplatnený nárok. Pre označenie stavu vyplývajúceho z hmotného práva, kedy je jeden účastník subjektom práva a účastník na opačnej procesnej strane subjektom povinnosti, ktoré sú predmetom konania, sa v civilnom procesnom práve užíva pojem vecná legitímácia. Z hľadiska posúdenia vecnej legitímácie nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa určitá fyzická alebo právnická osoba len subjektívne cíti byť účastníkom určitého hmotnoprávneho vzťahu, ale vždy iba to, či účastníkom objektívne je alebo nie je. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie znamená, že ten, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotnoprávneho oprávnenia (žalobca), nie je nositeľom toho hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide; o nedostatok pasívnej vecnej legitímácie ide naopak vtedy, ak ten, o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (žalovaný), nie je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, o ktorú v konaní ide.

16. Pretože zákon žalobkyni hmotnoprávny nárok (subjektívne právo) domáhať sa vyplácania prídavku na dieťa ako štátnej sociálnej dávky voči žalovanému nepriznáva, žalobkyňa nie je nositeľkou hmotnoprávneho oprávnenia a nemá v konaní aktívnu vecnú legitímáciu. Nakoľko žalovaný poberal prídavky na dieťa na základe rozhodnutia príslušného orgánu sociálneho zabezpečenia, nie je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti na zaplatenie vyplatených prídavkov na dieťa žalobkyni; žalovaný tak nie je v spore ani pasívne vecne legitímovaný.

17. Žalovanému povinnosť vyplatiť prijatú štátnu sociálnu dávku nevyplýva ani podľa predpisov súkromného práva, konkrétne pokiaľ ide o vydanie bezdôvodného obohatenia. Podľa § 451 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezodôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov. V odseku 1 je vyjadrená všeobecná zásada, že ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí toto obohatenie vydať. Dôvodom vzniku záväzku je získanie bezdôvodného obohatenia na úkor iného. Na základe toho vzniká záväzkový vzťah medzi tým, kto sa bezdôvodne obohatil, a ktorý je povinný bezdôvodné obohatenie vydať, a medzi tým, na úkor koho sa niekto obohatil, a ktorý má právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, aj keď to zákon výslovne neustanovuje. Ustanovenie odseku 2 vymedzuje pojem bezdôvodné obohatenie. V prípade majetkového prospechu získaného plnením bez právneho dôvodu ide o také plnenie, kde od začiatku nebol právny dôvod na plnenie. To znamená, že sa plnilo, hoci chýbala právna skutočnosť, najmä zmluva, na základe ktorej sa spravidla plní. Takýto prípad môže nastať vtedy, keď sa účastníci napríklad domnievajú, že uzavreli zmluvu, hoci ju neuzavreli, alebo niekto plnil omylom niekomu inému, s ktorým nebol v zmluvnom vzťahu.

18. Žalovaný sa na úkor žalobkyni nemohol bezdôvodne obohatiť, nakoľko ani na základe domnejšej zmluvy, ani omylom, ani z iného dôvodu žalobkyňa žalovanému neposkytla žiadne peňažné plnenie. Vyplatenie štátnych sociálnych dávok žalovanému v rozhodnom období nepredstavuje právnu skutočnosť, ktorá by zakladala akýkoľvek priamy záväzkový právny vzťah medzi stranami; žalobkyňa teda z povahy veci ani nemohla preukázať naplnenie konkrétnej skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka o tom, že žalovaný (v konkrétnej výške) bezdôvodné obohatenie získal a že jej ako žalobkyni (v konkrétnej výške) vznikla majetková ujma v príčinnej súvislosti medzi získaním bezdôvodného obohatenia a vznikom majetkovej ujmy. Žalovaný tak nie je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti ani na vydanie bezdôvodného obohatenia.

19. Keďže neexistuje právna skutočnosť, pre ktorú by bol žalovaný v súvislosti s poberaním prídavku na dieťa v rozhodnom období vo vzťahu k žalobkyni v pozícii dlžníka, neboli žalobkyňou uvádzané tvrdenia v odvolaní ďalej spôsobilé zmeniť správnosť záverov napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, na ktorých založil svoje rozhodnutie; s ohľadom na podrobnú právnu argumentáciu odvolacieho súdu, nemali odvolacie námietky žalobkyne z hľadiska právneho posúdenia veci a dodržania zásad spravodlivého procesu nijaký význam.

20. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovanému, ktorý bol úspešný v odvolacom konaní, priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 262 ods. 1 C.s.p. s tým, že o výške náhrady trov celého konania rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 C.s.p. po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

21. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).